

Makalenin Geliş Tarihi: 15 Nisan 2019
Makalenin Kabul Tarihi: 20 Temmuz 2019

**SÜRDÜRÜLEBİLİR KIRSAL KALKINMA VE EKOTURİZM ETKİLEŞİMİ BAĞLAMINDA
KADINLARIN ROLÜ: ŞEYHLİ MAHALLESİ ÖRNEĞİ***
THE ROLE OF WOMAN IN THE CONTEXT OF SUSTAINABILITY RURAL DEVELOPMENT AND ECOTOURISM
INTERACTION: THE CASE OF ŞEYHLİ NEIGHBORHOOD

*İbrahim Sezer***

Öz

Ülkemizin birçok bölgesinde olduğu gibi Karadeniz Bölgesi'ndeki kırsal kesimlerde de 1950'den günümüze kadar olan dönemde sürekli göç verme yoluyla işgücü kaybı olmakta ve kalkınma bakımından istenilen gelişme sağlanamamaktadır. Göç edenlerin cinsiyet profilleri incelendiğinde bunların daha çok erkeklerden oluştuğu ve bu bölgelerdeki kırsal kesimlerde kadın nüfus fazlalığı dikkati çekmektedir. Bu kesimlerdeki kadınlarımız, iş ve eğitim imkânlarının kısıtlı olması nedeniyle aktif işgücüne yeterli düzeyde katılamamaktadır. Bu bağlamda ekoturizm faaliyetleri, özellikle kırsal kesimler için kalkınmanın sağlanması, dezavantajlı durumda olan ve işgücüne katılma olanakları kısıtlı olan kadınlarımızın çalışma imkanlarının artırılması konularında itici bir güç olarak değerlendirilebilme potansiyeline sahiptir. Buna ek olarak kırsal kesimlerde ekoturizm faaliyetlerinde çalışan ve emek harcayan işgücü, bu faaliyetlerin devamlılığı için oldukça önemlidir. İşgücü bağlamında kısıtlı imkanların olduğu bu kesimlerde, kadınlarımızın ekoturizm faaliyetlerine katılmasıyla hem kendilerine ekonomik katkı olanağı oluşmakta hem de ekoturizm faaliyetlerinin sürdürülmesinde gerekli olan işgücü karşılanabilmektedir.

Bu kapsamda çalışma sahamız olan Giresun ili Piraziz ilçesine bağlı Şeyhli Mahallesi'nde de yukarıda ifade edilenlerle bağlantılı bir durum gözlenmektedir. Şeyhli Mahallesi hem doğal hem de yöresel kültürel çekicilikleriyle ekoturizm

* Bu makale, 10-13 Mayıs 2018 tarihleri arasında tertip edilen **2. Uluslararası Kırsal Turizm / 7. Kırsal Turizm Kongresi'ne** bildiri olarak sunulmuş, yeni ve farklı bilgilerle genişletilerek makale haline getirilmiştir. Bu çalışma Giresun Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından SOS-BAP-A-160317-62 proje numarası ile desteklenmiştir.

** Doç. Dr., Giresun Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, ORCID: 0000-0002-0067-7017

faaliyetlerinin geliştirilmesine elverişli bir durum arz etmektedir. Bu mahalledeki ekoturizm faaliyetleri, kadınlarımızın öncülüğünde devam etmektedir. Bu çalışmada Şeyhli Mahallesi'ndeki ekoturizm faaliyetlerinin devamlılığında kadınların katkısını, kırsal kalkınma ve ekoturizm bağlamında ele almaya çalıştık. Yaptığımız incelemeler sonucunda Şeyhli Mahallesi örneğinden yola çıkılarak bölgemizdeki ve ülkemizin diğer kırsal kesimlerinde, kalkınma ve ekoturizmin geliştirilmesinde kadınların üstlenebileceği katkıların oldukça önemli olduğunu ve bu durumun hem kadınlarımızın yaşam standartlarının yükselmesine hem de ekoturizm faaliyetlerinin geliştirilmesine dikkate değer katkılar sağlayabileceğini söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: *Şeyhli, Ekoturizm, Kadın İş Gücü, Kırsal Kalkınma.*

Abstract

As it is the case in many regions of our country, in the rural areas of the Black Sea Region, the labor force is lost by continuous migration during the period from 1950 to the present day, and necessary development cannot be achieved in terms of progress. When the sex profiles of migrants are examined, it is observed that they are mostly composed of males and accordingly female population in rural areas in these regions is more than male population. Our women in these sectors are not able to participate in the active labor force sufficiently because of the limited opportunities for work and education. In this context, ecotourism activities have the potential to be evaluated as a driving force in increasing the employment opportunities for our women who are in disadvantaged situation with limited opportunities to participate in labor force and provision of progress especially in rural areas. In addition, labor force working in ecotourism activities in rural areas is very important for the continuity of these activities. In these segments of the society with limited possibilities in the context of attending labor force, participation of women in ecotourism activities will enable them to provide economic contribution and also to meet the labor force necessary for the continuation of ecotourism activities.

In this context, a situation similar to the above mentioned conditions is observed in Şeyhli Neighborhood, Piraziz district of Giresun province as the area of our study. Şeyhli Neighborhood is favorable for the development of ecotourism activities with its natural and local cultural attractiveness. Ecotourism activities in this area continue under leadership of our women. In this study, we tried to address the contribution of women in the continuity of ecotourism activities in Şeyhli Neighborhood with respect to rural development and ecotourism. As a result of our research, based on example of Şeyhli Neighborhood we can say that the contribution that women can add in progress and ecotourism development is very important in our region and other rural areas of our country and this means that these activities can provide remarkable contributions to the improvement of living standards of our women and the development of ecotourism activities.

Keywords: *Şeyhli, Ecotourism, Female Workforce, Rural Development.*

Giriş

Ülkemizdeki kırsal kesimler, kentlere göre pek çok açıdan dezavantajlı ekonomik ve sosyal koşullara sahip olup, bu sahalarda yaşam standartları açısından pek önemli ilerlemeler kaydedilememiştir. Kırsal kesimlerin bu durumu, kentlerle aralarındaki uçurumun giderek artmasına ve gelişmişlik açısından kırsal kesimlerin geri kalmasına da yol açmaktadır. Bu iki yaşam sahası arasındaki kırsal kesimler aleyhine gözlenen yaşam kalitesi farklılığı, kırsal kesimlerde

yaşayan insanları olumsuz etkilemekte ve buldukları yerleri terk ederek, özlemini duydukları yaşam koşullarının olduğu kentlere doğru göç etmelerine yol açmaktadır. TÜİK verilerinden de anlaşılacağı üzere, bu göç aktivitesinin sonucunda kırsal kesimler boşalırken, kentlerde de aşırı nüfus birikmesi söz konusu olabilmektedir. Ayrıca kırsal kesimlerde özellikle aktif işgücü kaybına da yol açan bu durum, bu bölgelerdeki ekonomik faaliyetlerin de olumsuz etkilenmesine ve ihtiyaç duyulan işgücünün karşılanamamasına da neden olmaktadır. Böylelikle de kırsal kesimlerde, ekonomik ve sosyal açıdan istenilen ilerlemeler kat edilememekte, bu kesimler kentlerin bir hayli gerisinde kalmaktadır. Kırsal bölgelerin sürdürülebilir kalkınması için, devletimiz tarafından teşvikler ve yatırım destekleri verilmiş olması ve bu bölgelerdeki kalkınma projelerine ayrıcalıklar sağlanmış olması önem taşımakla birlikte günümüzde arzu edilen ekonomik ve sosyal gelişme sağlanamamıştır.

Ülkemizdeki kırsal alanların kalkınması önem arz eden bir husustur. Kırsal kalkınma; kırsal alan veya kırsal yerleşme olarak tanımlanan sahalardaki sosyal, kültürel ve ekonomik tüm koşulların, çevre koruma ve sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde bu bölgelerde yaşam süren insanlarımızın refah ve yaşam düzeylerinin yükseltilmesine yönelik plan, politika ve uygulamaların bütünü olarak tanımlanabilir. Kırsal kalkınmada ulaşılmak istenen temel hedef; kırsal toplumların yaşam kalitesinin yükseltilmesidir (Bakırcı, 2007; 31,40) Yaşam kalitesinin artırılması, bu bölgelere yönelik yatırım ve istihdam artışıyla sağlanabilir.

Yukarıda belirtilen kırsal bölgelerdeki kalkınmanın sürdürülebilir bir şekilde devam ettirilmesi için bölgelere uygun çeşitli ekonomik faaliyet gruplarının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda kırsal kesimlerin kalkınmasına destek olabilecek faaliyetlerden birisi de turizmdir. Özellikle kırsal kesimlerin dokusuna uygun olan ekoturizm faaliyetleri, kırsal bölgelerin sürdürülebilir bir şekilde gelişmesine önemli katkılar sağlayabilecek bir turizm türüdür.

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu tarafından yapılan tanımda ekoturizm; çevrenin korunması ve yerel halkın refahını artırmaya yönelik olarak doğal alanlara yapılan çevreye duyarlı seyahatler şeklinde tanımlanmaktadır. Bu ve daha birçok ekoturizm tanımında da vurgulanan temel öğelerden birisi, ekoturizmin yerel topluma yönelik ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel açıdan katkı sağlamasıdır. Yerel toplumun benimsemediği ve yerel halk katılımının sağlanmadığı hiçbir ekoturizm projesinin başarılı olması olanaklı değildir (Demir ve Çevirgen, 2006; 52,96). Dolayısıyla yerel halkla iç içe olan, onların yaşamlarına dokunan ve olumlu anlamda değiştiren ekoturizm, başta kırsal kesimlerdeki kadınlarımız olmak üzere yerel topluma ciddi desteklemelerin sunulmasına vesile olabilir.

Bu bağlamda ekoturizm faaliyetlerinin özünde koruma-kullanma dengesinin iyi ayarlanması, doğal ve kültürel kaynaklardan sürdürülebilirlik ilkesine uyularak yararlanılması, bu kaynakları tahrip edecek davranışlardan kaçınılması gibi prensipler bulunmaktadır. Bunun yanı sıra ekoturizm, yerel halka katkı sağlamayı da ihmal etmemeyi, ekonomik sızıntının en aza indirilmesi için yerel işgücüne, yerel sermayeye ve yerel yatırımcılara destek verilmesi gerektiğini salıklayan bir turizm türüdür.

Kırsal bölgelerimizde kısıtlı çalışma olanaklarının varlığı, işsizlik ve geçim sıkıntısı gibi temel sorunlarının giderek daha da derinleşmesine neden olabilmektedir. Bu durumdan en çok etkilenenlerin başında eğitim seviyesi düşük köy kadınları gibi dezavantajlı gruplar gelmektedir. Bu bölgelerdeki kadınlarımız, ekonomik ve sosyal açıdan dezavantajlı gruplardan birisidir. Eğitim olanaklarından ve kendilerini yetiştirme imkânlarından mahrum oldukları için ticari ve ekonomik değer oluşturma bakımından oldukça yetersiz koşullarda yaşamaktadırlar. İşte tam bu noktada kırsal kesimlerde geliştirilen ekoturizm faaliyetleri, köy kadınlarımızın kendi yeteneklerine ve yaşam koşullarına uygun iş olanaklarının ortaya çıkmasına zemin hazırlayabilmektedir. Ekoturizmin gelişme gösterdiği kırsal kesimlerdeki kadınlarımız, turizm faaliyetlerinin yürütülmesinde aktif görev alabilmekte, turist ağırlama, yeme-içme, eğlendirme gibi çeşitli turistik hizmetlerde çalışabilmekte hatta kendi işletmelerini kurabilme olanağına sahip olmaktadır. Bunun örneklerini ülkemizdeki birçok ekoturizm köyünde görebilmek mümkündür. Böylelikle ailelerinin geçimleri için ek gelir elde edebilmekte ve yaşam seviyelerinin yükseltebilmektedirler. Ayrıca aktif işgücüne katılarak kendi ayakları üzerinde durabilmenin verdiği özgüvene ve çalışma potansiyellerini açığa çıkarabilmenin verdiği tatminkârlığa da erişebilmektedirler.

Giresun ekoturizm potansiyeli oldukça yüksek düzeyli olan bir ilimizdir. Doğu Karadeniz bölümünde yer alan ilde, birbirinden ilginç doğal ve kültürel çekicilikler söz konusudur. Özellikle eşsiz doğası, zengin flora ve faunası, ilginç dağ-yayla ortamları ile Karadeniz köy yaşantısının ilgi çekici örnekleriyle Giresun ili, ekoturizm aktiviteleri için elverişli ortamlara sahiptir. Bu bağlamda son yıllarda kamu kurumları tarafından ilin kırsal kesimlerinde ekoturizmin canlandırılması ve geliştirilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir. Özellikle kadınların ekoturizm faaliyetlerinde başat aktör olduğu başta Piraziz ilçesine bağlı Şeyhli Mahallesi ve Güneyköy olmak üzere bazı köylerde ekoturizm faaliyetleri geliştirilmektedir. Giresun ilinin giderek nüfusları azalan ve geçim kaynakları oldukça kısıtlı olan köyleri için ve özellikle bu kesimlerde yaşayan kadınlar için ekoturizm adeta ekonomik manivela işlevine sahip olabilecek potansiyele sahiptir. Bu bölgelerde geliştirilen doğa yürüyüşü, fotoğraf çekme, yaban hayatı gözlemciliği, köy turu, yemek turizmi vb ekoturizm

faaliyetleri kadınlar gibi dezavantajlı gruplara ek iş olanağı sağlamaktadır. Kadınların ekoturizm faaliyetlerinde görev almasıyla ekoturizm için ihtiyaç duyulan işgücünün de yerel kaynaklardan elde edilmesi mümkün olabilmekte, ekoturizmin hedefi olan yerel halka ve ekonomiye arzu edilen katkı da sağlanmış olmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Metodu

Ülkemizde son yıllarda bazı kırsal kesimlerde ekoturizm faaliyetlerinin canlandırılması için çalışmalar yürütülmektedir. Bu amaçla doğal ve kültürel açıdan ilgi çekici turistik kaynaklara sahip köy ortamlarında ekoturizmin geliştirilmesi için gayretler sarf edilmektedir. Özellikle Karadeniz Bölgesi gibi yoğun bir göç akımının olduğu ve iş olanaklarının kısıtlı olduğu kırsal bölgelerde, başta kadınlar olmak üzere ekonomik ve yaşam kalitesi açısından dezavantajlı kesimlere yönelik çalışmalarda ekoturizm faaliyetlerinin dikkate değer önem arz ettiği görülmektedir. Kırsal kalkınma-turizm etkileşiminde ekoturizm faaliyetlerinin geliştirilmesiyle hem kırsal kesimlere dönük yatırım olanakları artmakta hem de burada yaşayan kadınlara da ek iş olanağı sağlanabilmektedir. Böylelikle çalışkan Karadeniz kadınlarının hünelerlerini gösterebilecekleri iş sahası ve çalışma olanakları, onlara yaşadıkları mekânlarda sunulabilmektedir. Bu durum bu bölgelerdeki kadınların aktif iş gücüne katılmasına ve ailelerine ek gelir sağlamalarına da zemin hazırlamaktadır.

İşte bu bağlamda çalışmamızda temel amaç, kırsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi ve ekoturizm faaliyetlerinin yürütülmesinde kadınların rolünün ortaya konulması ve ekoturizm ile kadınlar arasındaki etkileşimin köy ortamları örneğinde ele alınmasıdır. Çalışma sahamız olarak seçtiğimiz Piraziz ilçesine bağlı Şeyhli Mahallesi'nde de ekoturizm faaliyetlerinin temel taşıyıcıları kadınlardır. Ekoturizm aktivitelerinde kadınlar aktif olarak görev almaktadır. Çalışmamızda Şeyhli Mahallesi'ndeki ekoturizm faaliyetlerinin devamlılığında kadınların etkinliğini ve üstlendikleri yükü, kırsal kalkınma ve ekoturizm bağlamında ele almaya çalıştık. Çalışmamızda öncelikle Şeyhli Mahallesi'nin doğal ve beşeri çevre özellikleri ile ekoturizm faaliyetleri arasındaki etkileşim incelenmiş, burada yapılan ve yapılabilecek ekoturizm aktiviteleri ile kadınların bu aktivitelerdeki katkısı ortaya konulmuştur. Ayrıca Şeyhli Mahallesi'nin ekoturizm bakımından swot analizi yapılmıştır. Bu bağlamda Şeyhli Mahallesi'nde ekoturizm aktivitelerine katkı sağlayan güçlü yönler, ekoturizm aktivitelerini olumsuz etkileme potansiyeli olan ve süratle azaltılması gereken zayıflıklar, Şeyhli Mahallesi'ndeki ekoturizm faaliyetlerinin geliştirilmesi bağlamında değerlendirilmesi gereken fırsatlar ve olanaklar, Şeyhli Mahallesi'ndeki ekoturizm faaliyetlerinin geliştirilmesi

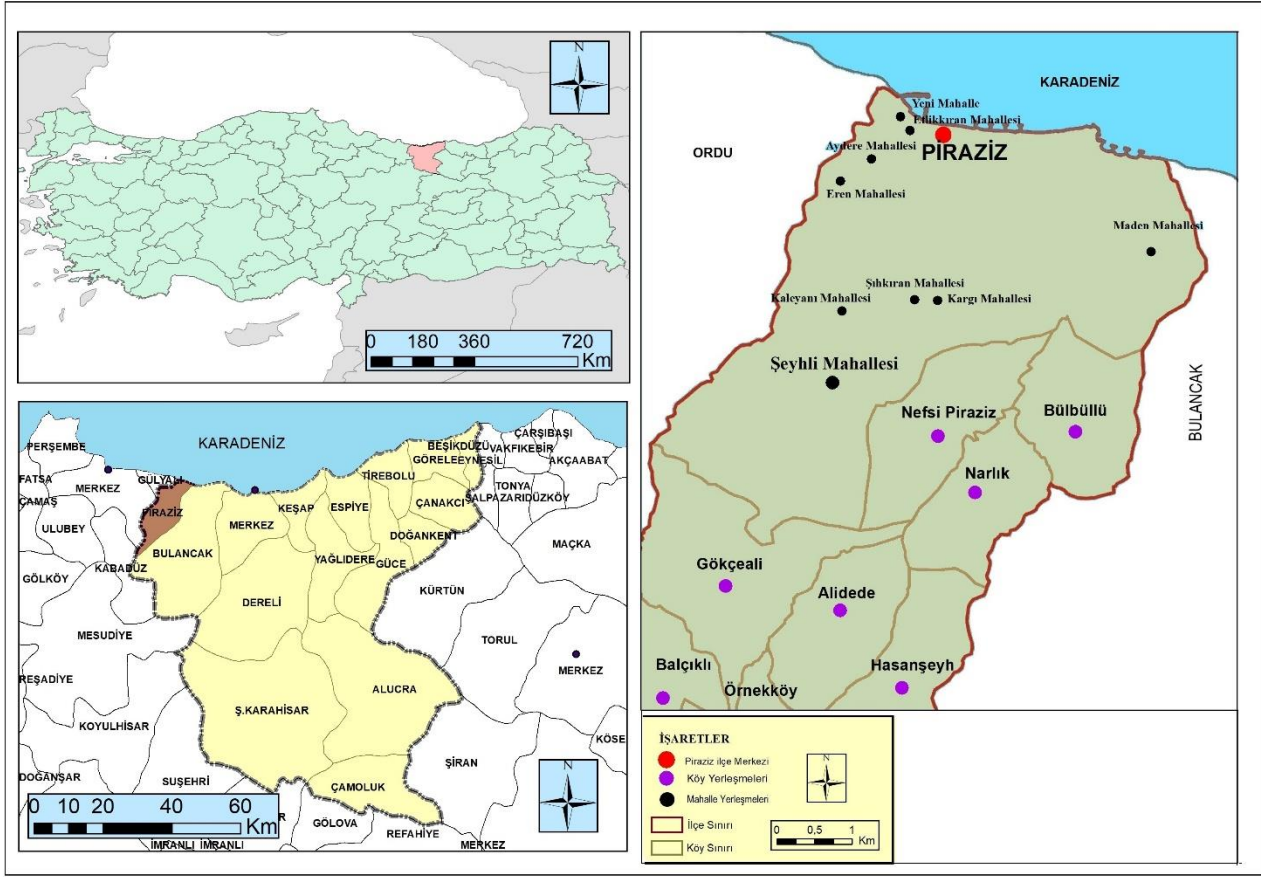
önünde engel teşkil eden tehditler üzerinde durulmuştur. Makalenin içeriğinin ve Swot analizinin oluşturulmasında saha araştırmaları sırasındaki gözlemlerin ve yerel halktan ekoturizm aktivitelerinde görev alan bir kısım kadınlarla yapılan mülakatların önemli katkısı olmuştur. Bunun yanı sıra çalışmamızda Şeyhli Mahallesi'ndeki ekoturizm faaliyetlerinin geliştirilmesinde karşılaşılan güçlükler (özellikle kadınların karşılaştığı) ve bunlara yönelik önerilere çalışmamızda yer verilmesine gayret edilmiştir.

Çalışmamız süresince literatür taraması yapılmış, saha etütleri gerçekleştirilmiş, ekoturizm faaliyetlerinde görev alan kadınlarla mülakatlar gerçekleştirilmiş, çalışma sahası ve ekoturizm aktivitelerine yönelik durum tespitleri ve potansiyel ortaya konulmasına yönelik çalışmalar sürdürülmüştür. Ayrıca çalışma sahasıyla ilgili çeşitli istatistikler ve haritalar oluşturulmuş, fotoğraf çekimleri de gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Sahasının Konumu ve Erişim Durumu

Çalışma sahamız olan Şeyhli Mahallesi, Giresun ilinde Piraziz ilçesine bağlı 9 mahalle yerleşmesinden birisidir. Şeyhli Mahallesi kuzeyden Piraziz Belediyesi'ne bağlı Kaleyanı Mahallesi, kuzeydoğudan Şeyhkıran Mahallesi, güneyden Etlikkıran Mahallesi ve Gökçeali Köyü, batıdan Ordu-Giresun İl sınırını çizen Ambarcılı Deresi, doğudan Hanımoğlu Deresi ve Nefsi Piraziz Köyü ile çevrilidir. Ulaşım bakımından oldukça avantajlı konumda yer almakta olup, Giresun kentine 30 km, Ordu-Giresun Havalimanına 9 km mesafede bulunmaktadır. Karayolu ulaşımı bakımından incelendiğinde, Karadeniz sahil yoluna 4,5 km mesafede bulunan mahallenin yolu asfaltdır. Her mevsim açık olan yoldan, nispeten rahat bir karayolu ulaştırmasıyla Giresun veya Piraziz Merkez'den buraya ulaşmak mümkündür. Hava yolu ulaşımı bakımından da avantajlı konumda olan mahalleden, Ordu-Giresun Havalimanı'na yarım saatten daha az bir sürede ulaşmak olanaklıdır (Harita 1).

Harita 1. Şeyhli Mahallesi'nin Lokasyonu

Araştırma Sahasının Doğal ve Beşeri Çevre Özellikleri-Ekoturizm Etkileşimi

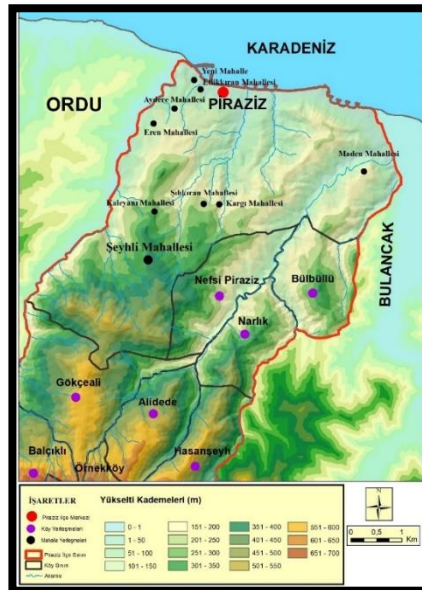
Çalışma sahasının da içerisinde yer aldığı Kuzey Anadolu sıradağları jeolojik olarak Ketin (1966) tarafından Pontidler olarak ifade edilmektedir (Ketin, 1966; 22). Pontidler, Kızılırmak Vadisi'yle ikiye ayrılmakta, Kızılırmak ile Batum arasında kalan saha Doğu Pontidler (Doğu Karadeniz Dağları) adlandırılmaktadır. Doğu Pontid bloku, güneyde "Kelkit-Çoruh hattı olarak adlandırılan bir hatla Kuzeydoğu Anadolidler'den ayrılmaktadır. Bu hat Samsun'un doğusunda Karadeniz'den başlamakta ve ismini aldığı Kelkit ve Çoruh ırmaklarını izlemektedir (Schultze-Westrum, 1961; 63-65). İnceleme sahasımız olan Şeyhli Mahallesi'nin bulunduğu Piraziz ilçesi, Doğu Pontidler'in Kuzey Zonu içerisinde bulunmaktadır (Sever, 2015; 92,139).

Bütün bu bölgeyi kapsayan ve şekillendiren bu süreçlerin bir yansıması olarak Şeyhli Mahallesi ve çevresinde en yaygın formasyon Kampaniyen-Maastrichtiyen (Üst Kretase) dönemlerine ait Fatsa Formasyonudur. Şeyhli Mahallesi ve yakın çevresinde bir diğer dikkati çeken formasyon, Kampaniyen-Maastrichtiyen (Üst Kretase) dönemlerine ait kestane kireçtaşı üyesidir (Altun, 2013;

10-11). Şeyhli Mahallesi ve yakın çevresinde doğal ve antropojen bitki örtüsüyle kaplı olması nedeniyle kayaç yapısıyla görsellik oldukça kısıtlıdır. Bununla birlikte İnce Köyü'nde olduğu gibi bu çevrede de gerek Bendehor Kalesi, Şeyh İdris Camisi ve Türbesi, Şıhkıran Camisi tarihi ve dini yapılarda gerekse Piraziz ilçe merkezindeki konak tipi meskenlerin gerekse Şeyhli Mahallesi'ndeki eski evlerin yapımında bu çevredeki en yaygın kayaç grubunu oluşturan magmatik kayaçlardan andezit ve bazalt gibi kayaçlar kullanılmıştır (Şenol ve Sezer, 2016; 35). Bu taşlar yapıların gerek kagir sistemle yapılan bölümlerinde yığma taş şeklinde gerekse göz dolma tekniğiyle yapılan bölümlerinde dolgu malzemesi olarak kullanılmıştır. Dolayısıyla bu tür kayaçların kullanılmasıyla inşa edilmiş geleneksel mimariye sahip olan Karadeniz köy meskenlerinin ekoturizm açısından oldukça önem taşıdığı, mimari ve estetik özellikleri ve kültürel kimlikleriyle buraya ziyaretçilerin ilgisini çekebilecek kültür mirasları oldukları söylenebilir.

Şeyhli Mahallesi, Giresun Dağlarından kuzeye yani Karadeniz'e doğru eğimli olarak dağılış gösteren ve bu dağlardan doğan akarsuların arazileri parçalayarak oluşturduğu vadilerin arasındaki tepeler ve bunların yamaçları üzerinde yer almaktadır. Mahalle, deniz seviyesinde 250 m-500 m yükselti aralığında yer almaktadır. Çevresindeki önemli yükseltiler, Güneykale Tepe (340 m), Hareloğ Tepe (540 m), 556 m yüksekliğinde bir başka tepe gibi yerşekilleridir. Şeyhli Mahallesi, doğudan Hanımoğlu deresi vadisiyle ve batıdan da Ambarcılı deresi vadisiyle kuşatılmıştır (Harita 2). Şeyhli Mahallesi'nde akarsular gibi dış kuvvetlerin aşındırmasıyla oluşan kovuklar bulunmaktadır. Bunlar ekoturizm konağından başlayan doğa yürüyüşü aktivitesinde mahalleye gelen ziyaretçilerin gezdirildiği önemli jeomorfolojik çekiciliklerdendir (Fotoğraf 1).

Harita 2. Şeyhli Mahallesi ve Yakın Çevresinin Topoğrafyası.

Fotoğraf 1. Şeyhli Mahallesi’ndeki doğa yürüyüş güzergahında bulunan kovuklardan bir görünüm.

Bu bağlamda Şeyhli Mahallesi ve yakın çevresinde nispeten eğimli yamaçların, eğim kırıklıklarının, sırtların ve vadilerin oluşturduğu engebeli topoğrafya başta doğa yürüyüşü (trekking ve hiking) olmak üzere, bisiklet safari, manzara izleme ve foto safari gibi ekoturizm etkinliklerinin yapılabilmesine olanak sağlamaktadır (Fotoğraf 2).

Fotoğraf 2. Şeyhli Mahallesi’nden bir görünüm.

Şeyhli Mahallesi’nin bulunduğu bölge, tipik Karadeniz ikliminin görüldüğü bir yerdir. Topoğrafya ve hava kütleleri şartlarına bağlı olarak bu bölgede nemli ılıman iklim özellikleri hüküm sürmektedir (Atalay ve Mortan, 1995; 40). Bu iklimde her mevsim yağışlı olup, sıcaklıklar ılıman bir karakter göstermektedir. Buraya en yakın gözlem istasyonu olan Giresun Meteoroloji Gözlem

İstasyonu'nun uzun yıllar (1950-2017) içerisindeki meteorolojik verileri incelendiğinde de bu durum net bir şekilde görülmektedir. Bu verilere göre, araştırma sahasında yıllık ortalama sıcaklık 14,6 °C olarak tespit edilmiştir. En yüksek aylık ortalama sıcaklık, 23,3 °C ile ağustos ayında ölçülmüşken, en düşük aylık ortalama sıcaklık 7,2 °C ile şubat ayında ölçülmüştür. Sıcaklıkların mevsimsel olarak dağılımına baktığımızda, en yüksek mevsimsel ortalama sıcaklık 22,1 °C ile yaz mevsimine aitken, ikinci sırada 16,4 °C ile sonbahar, üçüncü sırada 11,8 °C ile ilkbahar ve son sırada ise 8 °C ile kış mevsimi gelmektedir (Tablo 1). Bu bağlamda araştırma sahasında kış mevsiminin ılık geçmesi ve yaz mevsiminde de aşırı yükselmemesi ekoturizm faaliyetleri için avantaj oluşturmaktadır. Ekoturizm faaliyetlerinin özellikle sıcaklıkların elverişli olduğu yaz mevsiminde arttığı gözlenmektedir.

Araştırma sahasında Karadeniz yağış rejimi görülmektedir. Her mevsim yağışlı olup, mevsim ve aylar arasındaki yağış farklılıkları diğer bölgelerimiz kadar yüksek değildir (Koçman, 1993; 57). Bu çevrede yıllık toplam yağış miktarı 1270,5 mm'dir. En yağışlı ay, 168 mm'lik aylık ortalama yağış miktarına sahip olan ekim ayı iken, en düşük aylık ortalama yağış miktarı 71,7 mm ile mayıs ayında görülmektedir. Yağışların mevsimsel olarak dağılımına baktığımızda, en yağışlı mevsim sonbahar iken, bu mevsimi kış, yaz ve ilkbahar izlemektedir. Yaz mevsiminde yağışların azalması, açık havada gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri için avantaj oluşturmaktadır. Araştırma sahasında yıllık ortalama bağıl nem % 73,4 düzeyindedir. Aylık ortalama en yüksek bağıl nem % 79,1 ile mayıs ayına aitken, aylık ortalama en düşük bağıl nem % 67 ile aralık ayına aittir. Özellikle yaz mevsiminde aylık ortalama bağıl nemin % 75'lerin üzerinde seyretmesi, zaman zaman hissedilen hava sıcaklığının yükselmesine ve bunaltıcı hava koşullarının oluşmasına neden olarak, ekoturizm aktivitelerini az da olsa olumsuz etkileyebilir. Bunlara ek olarak araştırma sahasında yıllık açık gün sayısı toplamı 64,5 gün iken, yıllık bulutlu gün sayısı toplamı 250 gün, yıllık kapalı gün sayısı toplamı ise 68 gündür. Açık gün sayısının nispeten, buna karşın bulutlu gün sayısının fazla ve yağış olasılığının yüksek olması, açık havada yapılabilecek ekoturizm aktiviteleri açısından az da olsa olumsuz durum oluşturabilir. Araştırma sahasında yıllık ortalama rüzgar hızı 1,2 m/sn'dir (Tablo 1). Yıl içerisindeki rüzgar hızları da insan sağlığı açısından tehdit oluşturmayacak sınırlar içerisinde olduğu için açık havada yapılabilecek ekoturizm aktivitelerini destekleyici niteliktedir. Dolayısıyla genel olarak değerlendirildiğinde Şeyhli Mahallesi'nin bulunduğu sahadaki iklim koşullarının, hemen her mevsim çoğunlukla ekoturizm ve rekreasyon aktivitelerini destekleyici nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 1. Giresun’da bazı iklim elemanlarına ait değerler(1950-2017).

İklim Elemanı	0	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Yıllık
Ort.Sıc. (°C)	7.3	7.2	8.2	11.5	15.5	20.1	22.8	23.2	20.2	16.3	12.6	9.5	14.5
Ort.Bağ.Nem(%)	67.9	68.8	72.9	76.2	79.1	76.1	75.8	75.7	76.1	75.7	70.0	67.0	73.4
Ort. Yağ. (mm)	123.1	96.9	92.0	76.6	71.7	78.9	74.4	88.7	126.3	168.0	148.0	125.9	1270.5
Rüzgar(m/sn)	1.3	1.4	1.4	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2
Aylık Açık Gün. Sayısı Ort.	4.00	3.50	3.80	3.80	4.90	7.60	7.00	6.70	6.40	6.20	5.90	4.70	64.50
Aylık Bulutlu Gün. Sayısı Ort.	20.90	19.00	19.80	19.80	21.70	20.80	21.80	22.40	21.10	21.10	20.30	21.40	250.10
Aylık Kapalı Gün. Sayısı Ort.	7.40	6.90	9.30	8.00	5.60	2.70	3.90	3.20	3.90	5.20	5.60	6.30	68.00

Kaynak: Giresun Meteoroloji İstasyon Müdürlüğü verilerinden derlenmiştir (GMM, 2018)

250-500 m yükselti aralığında (Harita 2) bulunan Şeyhli Mahallesi ve yakın çevresindeki bitki örtüsü özelliklerini incelediğimizde, bölgenin Avrupa-Sibirya flora bölgesinin kolşik flora olarak adlandırılan alt bölgesinde kaldığı görülmektedir (Sever ve Koca, 2002; 120; Sever, 2015; 123). Ordu’nun doğusundan itibaren Doğu Karadeniz’de yaygın olan Kolşik flora (Atalay, 1994; 4), daha çok nemcil türlerden ibaret olup, Kafkas florasıyla benzerlik göstermektedir (Yaltrık ve Efe, 1989; 48). Bu bölgenin kıyı kuşağında nemli ılıman iklim şartlarında yetişen yaprağını döken ağaç ve çalılar mevcuttur (Atalay, 1994; 114). Bölgede kıyı kuşağından başlayıp, birkaç yüz metre yüksekliklere kadar Akdeniz bitki coğrafyasına ait defne, akçakesme, sandal, melengiç gibi ağaç ve ağaçcık türleri ile Karadeniz bitki coğrafyasına ait şimşir, kızılçık, fındık gibi ağaç ve ağaçcıklara rastlanmaktadır. Bu bölgede 1000 m’ye kadar olan sahalarda geniş yapraklı nemli ılıman ormanlar bulunmaktadır. Bu orman kuşağında kayın, kestane, adi gürgen, ıhlamur, karaağaç, akçaağaç, kızılağaç, dişbudak ve meşeler yer almaktadır (Atalay, 1997:189-190). Ayrıca burada çeşitli ot ve çalı türlerinden oluşan ormanaltı florası da oldukça zengindir. Erinç (1945) tarafından etek ormanları olarak adlandırılan, kıyından 700 m’ye kadar olan sahalara kapsayan bu kıyı kesiminde asli orman formasyonu önemli oranda tahrip edilmiş (Erinç, 1945; 120-124) ve yerine monokültür tarzında

fındık ağaçlarının dikildiği bahçeler oluşturulmuştur (Sever ve Koca, 2002; 120-121). Bu durum araştırma sahamız olan Şeyhli Mahallesi ve yakın çevresinde net bir şekilde gözlenmektedir. Bu çevredeki saha gözlemlerimizde tespit edildiği üzere orman formasyonlarının büyük bir kısmı tarım alanı açmak, yerleşme kurmak gibi çeşitli amaçlarla yok edilmiştir. Şeyhli mahallesi ve çevresinde yaygın olan kültür bitkileri içerisinde fındık başta olmak üzere dut, kiraz, limon, portakal, mandalina, erik, karayemiş, elma (özellikle Piraziz elması), erik, incir, ayva gibi meyve ağacı türleri dikkat çekmektedir. Bölgede her ne kadar orman formasyonları azalmış olsa da özellikle doğal ve kültürel olarak var olan bitki türleri arasında doğa yürüyüşü yapmak isteyenler için elverişli ortamlar mevcuttur. Ayrıca İnaltı Şelalesi yakınındaki sarmaşıklar, doğa yürüyüşü yapan ziyaretçilerin ilgi odağı olmaktadır (Fotoğraf 3).

Fotoğraf 3. Şeyhli Mahallesi'nde yaygın olan fındık bahçeleri ile ziyaretçilerin ilgi gösterdiği sarmaşıklardan görünüm.

Şeyhli Mahallesi ve yakın çevresindeki daimi ve mevsimlik akarsular ile kaynak suları yer almaktadır. Nitekim Şeyhli Mahallesi'nin batısında Aptal Deresi'nin bir kolu olan Ambarcılı Deresi yer almaktayken, doğusunda ise Domuz Deresi'nin bir kolu olan Hanımoğlu deresi bulunmaktadır. Bu akarsular kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu akış istikametine sahip olup, dandritik akarsu ağına sahiptirler. Bu çevredeki akarsuların en yüksek akım değerleri, kar erimelerinin de etkisiyle ilkbahar mevsiminde görülürken, en düşük değerlere belirgin bir mevsim olmamakla birlikte yağış azlığı ve buharlaşmanın artmasına bağlı olarak yaz mevsimi (özellikle ağustos ayı) ile don olayının görülmesiyle kış mevsiminde rastlanmaktadır. Bunlara ek olarak bu çevredeki akarsuların boyları kısa ve akış hızları da yüksektir (Sezer, 2018; 1065-1066). Şeyhli Mahallesi'nde Ambarcılı Deresi

üzerinde özellikle yağışlı dönemde iyice belirginleşen, küçük de olsa su düşmeleri veya şelalelerin de olduğu gözlenmektedir. Bunlar içerisinde özellikle İnaltı Şelalesi, buraya gelen ziyaretçiler için doğa yürüyüşü esnasında gezme olanağı buldukları, sarmaşıklarla birlikte harika görüntülerin ortaya çıktığı bir doğal oluşum olarak dikkat çekmektedir. Şeyhli Mahallesi ve çevresinde gri kahverengi podzolik topraklar hakimdir (Anonim, 1985).

Şeyhli Mahallesi'nin ekoturizm potansiyelinin iyi bir şekilde ortaya çıkarılması için doğal çevre özelliklerinin yanı sıra beşeri çevre özelliklerinin de bilinmesi yararlı olacaktır. Bu bağlamda Şeyhli Mahallesi ve içerisinde yer aldığı Piraziz, oldukça eski tarihlere uzanan geçmişiyle önemli bir sahadır. Bu bölgenin tarihinin oldukça eski dönemlere uzandığı bilinmekle birlikte Piraziz ilçesinin tarihi geçmişi, buraya Türklerin gelişi ve yerleşmeleri ile başlamaktadır. İlk bilgiler XV. yüzyıla kadar inen Osmanlı tahrir kayıtlarından elde edilmiştir (Emecen, 2005; 93). Şeyhli (o dönemdeki adıyla Şeyh İdrislü) yerleşmesinin kurucusu ve sahibi Şeyh İdristir. Şeyh İdris Vakfisi'nin 1398 yılında düzenlenmiş olması, yerleşmenin tarihini 14. Yüzyıl sonlarına kadar indirmeyi mümkün kılmaktadır. Bu tarih, Hacıemiroğulları hükümdarı Süleyman Bey'in 1397'de yaptığı fetih ve yerleştirme faaliyetlerine karşılık gelmektedir. Şeyh İdris'e buraları tapu eden de büyük olasılıkla Süleyman Bey olmalıdır (Fatsa, 2010; 203). Şeyh İdris, bu çevrenin Türkleştirilmesi ve iskan edilmesinde önemli rol oynayan kolonizatör Türk dervişlerinden birisidir. Şeyh İdris kurduğu Şeyh İdris Zaviyesi ile bir taraftan hanedan oluşturmuş ve iskan faaliyeti gerçekleştirmiş, diğer taraftan vakıf ve sosyal hizmetleri üstlenmiştir. Bu zaviye, 14. Yüzyıldan 20. Yüzyıla kadar varlığını devam ettirmiş ve Şeyhli yerleşmesinin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Şeyh İdris Zaviyesi'nden günümüze kalan eserler; Gökçeali Köyü'ndeki cami ve türbe, Şeyhli Mahallesi'nde bulunan zaviye binası ve Nefsi Piraziz Köyü'nde yer alan Piraziz Türbesidir (Fatsa, 2008; 110-119). Dolayısıyla Şeyhli Mahallesi ve yakın çevresinde Türk-İslam tarihi açısından değerlendirilebilecek gelişmeler yaşanmış ve günümüze kadar gelen tarih ve kültür varlıkları da bu kökenle bağlantılıdır.

Şeyhli Mahallesi'nin Osmanlı dönemindeki idari gelişimine baktığımızda; 16. Yüzyılda Pazarsuyu Kazası içerisindeki Bozat Nahiyesine bağlı bir köy iken, 1642'den itibaren Piraziz Nahiyesi'ne bağlandığı anlaşılmaktadır (Emecen, 2005; 111-119). Şeyhli Mahallesi'nin Cumhuriyet döneminde ise 1934 yılından 1965 nüfus sayımına kadar Bulancak ilçesindeki Piraziz Nahiyesi'ne bağlı bir köy statüsünde olduğu görülmektedir. 1965 yılı nüfus sayımından 1985 nüfus sayımına kadar Bulancak ilçesindeki Piraziz Bucağı'na bağlı bir mahalle, 1988 yılından itibaren Piraziz'in ilçe oluşuyla Piraziz İlçesi'ne bağlı bir mahalle haline gelmiştir. Şeyhli Mahallesi, günümüzde Piraziz Belediyesi'ne bağlı 9 mahalleden bir tanesidir (TÜİK, 2018).

Şeyhli Mahallesi'nin Cumhuriyet dönemindeki nüfus gelişimine baktığımızda, ise ilk nüfus bilgilerine 1935 yılı nüfus sayımında rastlanmaktadır. O zamanki adıyla Şihli olarak kayıtlara geçmiş olan yerleşmenin nüfusu 1935 yılında 783 kişidir. Bunun 374'ü erkeklerden, 409'u kadınlardan oluşmaktadır. 1940 yılı nüfus sayımında 806 kişiye yükselen Şeyhli Mahallesi'nin nüfusu, 1950 yılı nüfus sayımında 884 kişiye, 1960 yılı nüfus sayımında 1171 kişiye yükselmiştir. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine geçilen 2007'de mahallenin nüfusu 917 kişi iken, 2017 yılında 754'e düşmüştür. 2017 yılında nüfusun % 55,2'si (416 kişi) erkeklerden oluşmakta iken, % 44,8'i (338 kişi) kadınlardan oluşmaktadır (TÜİK, 2018).

Şeyhli Mahallesi, Ambarcılı Deresi ile Hanımoğlu Deresi arasındaki sırt üzerinde ve çevresindeki yamaçlara doğru serpilmüş bir yerleşmedir. Şeyhli Mahallesi'nde plan tipi olarak birkaç farklı durumun bulunduğu söylenebilir. Piraziz-Gökçeali köyü yolu boyunca uzanan, yoğunlaşan ve yol boyu yerleşmesi halini alan yerleşme, yoldan çevreye doğru gidildikçe plansız bir gelişimin olduğu plansız bir köy yerleşmesi haline dönüşmektedir. Ayrıca yerleşmenin merkezi olarak kabul edilen cami ve dükkânların bulunduğu yerden çevreye doğru ışınsal bir dağılım da bulunmaktadır. Yerleşme dokusu olarak Piraziz-Gökçeali yolu boyunca ve özellikle de köy camisi çevresinde yoğunlaşan ve toplu doku gösteren yerleşme, çevreye doğru gevşek ve dağınık dokulu bir durum arz etmektedir. Şeyhli Mahallesi'ndeki meskenlerin büyük ölçüde betonarme yapılardan oluşan çağdaş mesken tarzında olduğu, az da olsa geleneksel yapı tarzında meskenlerin de bulunduğu gözlenmektedir.

Şeyhli Mahallesi'ndeki saha etütlerinden edindiğimiz bilgilere göre, buradaki temel geçim kaynakları, tarım ve hayvancılık faaliyetleridir. Özellikle fındık tarımı temel geçim kaynağını oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra ailelerin kendi sebze ve meyve ihtiyaçlarını karşılamak üzere bağ ve bahçelerinde fasulye, domates, hıyar, marul, kabak vb sebzeler ile dut, kiraz, limon, portakal, mandalina, erik, karayemiş, elma (özellikle Piraziz elması), erik, incir, ayva gibi meyve türleri yetiştirilmektedir. Bunlar içerisinde özellikle Türk Patent Enstitüsü tarafından coğrafi işaret olarak tescillenen Piraziz elması da buraya özgü yöresel meyve olarak dikkati çekmektedir (Fotoğraf 4)

Fotoğraf 4. Şeyhli Mahallesi'nde yetiştirilen meyvelerden görünümüler.

Şeyhli Mahallesi'nde hayvancılık faaliyeti olarak özellikle küçükbaş başta olmak üzere büyükbaş hayvancılık, arıcılık ve kümes hayvancılığı faaliyeti yapılmaktadır. Eskiden yapılan marangozluk, demircilik, sepetçilik gibi el sanatı faaliyetleri günümüzde artık yok olma noktasına gelmiştir. Şeyhli, bütün bunlara ek olarak son yıllarda ekoturizm köyü olarak adını duyurmaya başlamıştır. Bu çevredeki doğa yürüyüşü gibi ekoturizm faaliyetleri sürdürülmekte olup, henüz başlangıç aşamasındadır.

Şeyhli Mahallesi ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyeli ve Kadınların Rolü

Şeyhli Mahallesi yakın çevresiyle birlikte değerlendirilebilecek düzeyde ekoturizm potansiyeline sahiptir. Bu çevre başta İnaltı Şelalesi olmak üzere dere ve kaynak sularının oluşturduğu hidrografik çekicilikleriyle, dik yamaçlı sırtlar ve derin vadilerin oluşturduğu engebeli yeryüzü şekilleriyle, doğal ve kültür bitkilerinden oluşan bitki örtüsüyle dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra Şeyhli Mahallesi ve yakın çevresi, 14. Yüzyıla kadar uzanan köklü geçmişe sahiptir (Fatsa, 2010; 203). Bunun bir yansıması olarak başta Piraziz ve Şeyh İdris türbeleri, Şeyh İdris Tekkesi ve tarihi camiler (Şıhkıran Cami vb) olmak üzere kalelerden (Bendehor Kalesi vb) oluşan tarihi eserleriyle ve kalıntılarıyla, Karadeniz köy yaşantısının ilgi çekici örnekleriyle, yöresel yemekleriyle, yöresel kıyafetleriyle ve yöresel folklorik

etkinlikleriyle (yöresel kına gecesi) de önem taşımaktadır. Bu bağlamda bu çevrede doğa yürüyüşü başta olmak üzere, bisiklet safari, foto safari, manzara izleme, kamp-karavan turizmi, tarım turizmi, yöresel eğlenceler (kına gecesi ve geleneksel halk dansları), köy kahvaltısı ile yöresel yemeklerin sunumu yani gastronomi turu ve köy turu gibi ekoturizm etkinlikleri yapılabilmektedir.

Şeyhli Mahallesi ve yakın çevresi, batısında Ordu-Giresun sınırını da çizen Aptal Deresi'nin bir kolu olan Ambarcılı Deresi ile doğusunda ise Domuz Deresi'nin bir kolu olan Hanımoğlu deresi tarafından parçalanmış ve engebeli hale getirilmiş sırt ve vadilerin oluşturduğu ilgi çekici manzaralara sahip yüzey şekilleriyle özellikle doğa yürüyüşü, fotoğraf çekme ve manzara izleme gibi ekoturizm etkinliklerinin yapılabildiği ortamlara sahiptir. Buraya gelen ziyaretçiler nispeten eğimli yamaçlarda yürüyebilmekte, harika manzaralar eşliğinde fotoğraf çekilmekte ve eğlenceli vakitler geçirebilmektedirler.

Şeyhli Mahallesi'nde en dikkat çekici doğal çekicilik ise İnaltı Şelalesidir. Bu şelale, harika manzaraya sahip olup, sarmaşıklarla bezelidir. Şeyhli Mahallesi'ne gelenlerin en çok uğradığı yer olan bu çekicilik, hem şelalenin görüntüsüyle hem sarmaşıklarla hem de mağara ve kovuklarıyla ilgi çekmektedir (Fotoğraf 5).

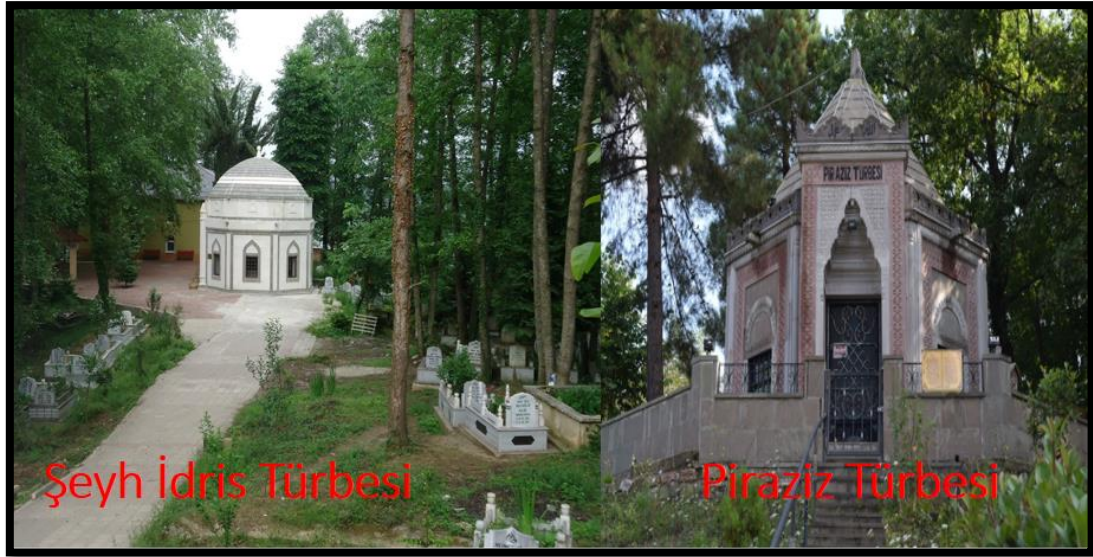
Fotoğraf 5. Şeyhli Mahallesi'nde küçük de olsa su düşmeleri veya şelaleler (İnaltı Şelalesi) ile dev kazanı oluşumları ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir.

Şeyhli Mahallesi ve yakın çevresi, Türklerin buraya gelişinden itibaren başlayan köklü tarihsel geçmişinin bir yansıması olan tarihi ve kültürel çekiciliklere de sahiptir. Şıhkıran

Cami, Pirazi ve Şeyh İdris türbeleri, Şeyh İdris Tekkesi ve Bendehor Kalesi bunlara örnek olarak verilebilir. Bu bağlamda, Şeyhli Mahallesi'ndeki Şeyh İdris Tekke Binası dikkati çekmektedir. Tekke binası, 2007 yılında restore edilmiş, geniş bahçe duvarı ile çevrili basit kare planlı bir durumdadır. Giriş kapısının iki yanında bulunan ahşap malzemeden başka orijinal bir görüntüsü yoktur (Fatsa, 2012; 23). Etrafı çitlerle çevrilmiş bir bahçede bulunan bina içerisinde dinî kitaplar ve mecmualarla, Şeyh İdris'e vakfedilen arazileri gösterir bir tapu kaydı mevcuttur. Bu tekke halk arasında Boynuzlu Tekke olarak bilinmektedir (Kara Düzgün, 2009; 139). Buna ek olarak yakın çevredeki Nefsi Piraziz Köyü'nde bulunan Piraziz Türbesi de bu çevredeki önemli inanç turizmi noktalarındandır. Pir Aziz'in Şeyh İdris'in iki mollasından biri olduğu ve türbenin de halk tarafından yaptırıldığı rivayet edilmektedir (Anonim, 2012; 90-107). Türbe, çeşitli dönemlerde restore edilmiştir. Gökçeali Köyü'nde bulunan Şeyh İdris Türbesi de, bu bölgenin Türkleşmesinde önemli hizmetleri olan tarihi şahsiyetlerden birisine ait olan kültür mirasıdır. Şeyh İdris, bu çevredeki tanınmış tarihi kişilerden birisidir. Ayrıca Şeyhli Mahallesi'nin hemen yakınındaki Şıhkıran Mahallesi'nde bulunan tarihi Şıhkıran Camisi de önemli inanç yapıtlarındandır. Hem Piraziz Türbesi ve Şeyh İdris Türbesi hem de Şıhkıran Cami bu çevredeki önemli kültür ve inanç varlıklarındandır (Fotoğraf 6).

Fotoğraf 6. Bu çevredeki türbelerden görünümüler.

Ayrıca Şeyhli Mahallesi'nin kuzeyinde yer alan Bendehor Kalesi bulunmaktadır. Bendehor Kalesi'nin antik dönemden kalma olup olmadığı ve adının ne anlama geldiği

konusunda net bir bilgi mevcut değildir (Anonim, 2012; 90-107). Piraziz’de en eski iskan yeri olan ve bölgenin Türkler tarafından fethinden önceki tarihlerde inşa edildiği anlaşılan kale, günümüzde Kaleyanı Mahallesi sınırları içerisinde yer almaktadır (Fatsa, 2012; 23) Bütün bu tarihi eserler, bölgeye gelen ziyaretçilerin ilgi gösterdikleri tarihi çekiciliklerdendir.

Şeyhli Mahallesi’nin kültürel çekiciliklerinden en önemlileri, Karadeniz köy yaşantısının ilgi çekici örnekleriyle, yöresel yemekleri ve yöresel folklorik etkinlikleridir. Özellikle bu çevredeki ekoturizm köyü konseptinin de başlıca çekim unsurları olarak da dikkati çeken bu kültürel çekicilikler, (yaptığımız saha çalışmalarında da gördüğümüz üzere) buraya gelen ziyaretçilerce de beğeniyle karşılık bulmaktadır. Bu bağlamda özellikle bölge dışından gelen ziyaretçiler için Karadeniz Bölgesi’ne özgü köy yaşamı ilgi çekici olarak kabul görmektedir. Bunlardan ilki bu yöreye özgü sebze ağırlıklı yemek türleridir. Başta karalahana çorbası olmak üzere ısırgan ve mendek çorbası gibi yöresel çorbalar; pezik mıhlaması, yeşil fasulye kızartması, ısırgan yemeği, mantar kavurması, hamsi kızartması ve böreği; karalahana diblesi, fasulye diblesi, hamsi diblesi gibi dibleler; yeşil domates tuzlusu kavurması, kiraz tuzlusu kavurması, taflan tuzlusu kavurması, merevcen kavurması, fasulye turşusu kavurması gibi kavurmalar; su böreği, tulumba tatlısı, baklava, tel kadayıf, fındıklı börek gibi hamur işleri ve tatlılar olmak üzere pek çok yemek çeşidi bulunmaktadır (Sezer ve Bekdemir, 2017; 690-70). Şeyhli Mahallesi’nin hünerli kadınlarının bizzat hazırladığı bu yöresel lezzetler, Şeyhli Mahallesi ekoturizm konseptinde oldukça önemli yer teşkil etmektedir. Bu bağlamda özellikle gününbirlik gelen ziyaretçilere yönelik olarak sunulan çeşitli yöresel lezzetlerle bezeli yöresel köy kahvaltısı oldukça rağbet görmektedir (Fotoğraf 7).

Fotoğraf 7. Şeyhli Mahallesi’nde özellikle Giresun Merkez ve yakın çevreden gününbirlik olarak gelenlerin en çok rağbet gösterdiği yöresel köy kahvaltısı aktivitesinden bir görünüm.

Şeyhli Mahallesi'nde oldukça az sayıda bulunan yöresel el sanatı ürünleri (fındık, sepeti, yayık, kolan, oya işlemeciliği, ahşap beşik vb) de oldukça ilgi çekici kültür miraslarıdır. Yine kurutma ve pişirme işlerinde kullanılan köy fırınları, yöresel meskenler (Karadeniz köy evleri, serenti, çardak vb) dikkate değer kültürel çekicilikleri oluşturmaktadır (Fotoğraf 8 ve 9).

Fotoğraf 8. Şeyhli Mahallesi'ndeki yöresel el sanatı ürünlerinden görünüm.

Fotoğraf 9. Şeyhli Mahallesi'ndeki yöre kültürünü yansıtan kültürel çekiciliklerden görünüm.

Şeyhli Mahallesi'nde bir diğer kültürel çekicilik, yöresel kına geceleri gibi eğlence aktiviteleridir. Mahalleye gelen ziyaretçiler için köy konağında tertiplenen bu eğlence aktivitelerinde ziyaretçiler hem yöresel halk danslarını deneyimleyebilmekte hem de kendi yörelerinden veya popüler parçalar eşliğinde müziklerle eğlenebilmektedirler (Fotoğraf 10).

Fotoğraf 10. Şeyhli Mahallesi'nde ziyaretçilere sunulan kına gecesi etkinliğinden bir görünüm (Kaynak: <https://www.giresun.com.tr/tour/seyhli-eko-turizm-koyubir-gece-konaklamali>).

Şeyhli Mahallesine gelen ziyaretçilerin yukarıdakilere ek olarak bu çevrede doğa yürüyüşü başta olmak üzere, bisiklet safari, foto safari, manzara izleme, kamp-karavan turizmi, tarım turizmi gibi ekoturizm aktivitelerini gerçekleştirmeleri mümkündür. Bu bağlamda mahalle içerisinde başlayıp, çevreye doğru çeşitli gezi parkurları vardır. Bunlar içerisinde ilki, Şeyhli Köyü Ekoturizm Konağı'ndan başlayıp, fındık bahçeleri arasından geçen yolla Nefsi Piraziz Köyü'ndeki Piraziz Türbesi'ne kadar gidilen, yaklaşık 1 km uzunluğundaki, eğimi az, asfaltla kaplı yolda yapılan ve fazla yorucu olmayan yürüyüş güzergahıdır. Aynı zamanda kültür ve inanç turu olarak da ifade edebileceğimiz bu yürüyüş aktivitesi, ziyaretçilerin fındık bahçeleri manzarasıyla gerçekleştirdikleri keyifli bir gezi faaliyetidir (Fotoğraf 11).

Diğer bir yürüyüş parkuru, Şeyhli Mahallesi'nden İnalı Şelalesine yapılan ve yürüyüş parkuru üzerinde oldukça eğimli arazilerin olduğu gezi güzergahıdır. Diğerine göre bir nebze zor sayılabilecek bu parkurda da fındık bahçeleri arasından ve eğimli arazilerden geçilerek

İnaltı Şelalesine ulaşılmaktadır. Burada sarmaşıklarla bezeli İnaltı Şelalesi görülmekte, kovuklar gezilmekte ve sarmaşıklarla sallanma aktivitesi yapılabilmektedir (Fotoğraf 11). Bunun yanı sıra mahalle içerisinde köy turu yapılabilir. Karadeniz köy yaşantısından ilgi çekici örnekler yerinde gözlemlenebilir. Mahalle ve çevresinde buna benzer çok sayıda yürüyüş aktivitesi başta olmak üzere ekoturizm faaliyeti yapılabilecek parkurlar mevcuttur. Günümüzde yapılmakta olan yukarıdaki yürüyüş aktivitelere ek olarak ilerleyen yıllarda Şeyhli Mahallesi'nden Gökçeali Köyü'ne, Güneyköy'e ve Piraziz ilçe merkezindeki diğer tarihi mekanlara arabalı gezi turları yapılabilir.

Fotoğraf 11. Şeyhli Mahaltesinde yapılan doğa yürüyüş aktivitelerinden görünümeler.

Şeyhli Mahallesi'nde genellikle günübirlik ziyaretçiler ağırlanmakta olup, konaklama durumu oldukça düşük düzeydedir. Konaklama imkanları Şeyhli ekoturizm köyü konağı değerlendirilebilir. Şeyhli Ekoturizm Köyü Konağı, 10 yatak kapasiteli ve 50 kişi ağırlama kapasiteli restorantıyla buraya gelen ziyaretçilerin konaklayabileceği bir tesistir (Fotoğraf 12). Ayrıca mahalle içerisindeki evlerin bir kısmı da gerektiğinde pansiyon olarak buraya gelen misafirlere hizmet verebilmektedir. Bunlara ek olarak mesafe olarak oldukça yakın olan Piraziz Merkez'deki konaklama tesislerinden de yararlanılabilir.

Fotoğraf 12. Şeyhli Ekoturizm Köyü Konağı'ndan görünümler.

Şeyhli Mahallesi'ndeki ekoturizm durumunun diğer pek çok ekoturizm köyünden farkı ve en çok üzerinde durulmayı hak eden yönü, ekoturizm faaliyetlerinin düzenlenmesinde ve bugüne getirilmesindeki başlıca sorumluluğun kadınlar tarafından yerine getirilmesidir. Gerçekten de emekli bir öğretmen olan Ümmühan Aydın önderliğinde köy kadınlarından bir kısmı, buradaki ekoturizm aktivitelerinin yürütülmesinde adeta bir lokomotif rolünde olmuşlardır. Şeyhli Köyü Ekoturizm Konağı'nın işletilmesi, buraya gelen ziyaretçilerin ağırlanması, gezi aktivitelerinin yapılması ve diğer ekoturizm faaliyetlerinin yapılması gibi hizmetler yukarıda sözü edilen kadınlarca gerçekleştirilmektedir. Çalışkan ve fedakar Karadeniz kadınlarının bir temsili olarak ifade edebileceğimiz Şeyhli Mahallesi kadınları, bu zor ve sabır gerektiren turizm faaliyetini devam ettirmeye çalışmaktadırlar. Bu bağlamda takdire şayan bir kadın emeği ve gayreti de ortaya çıkmaktadır. Bu durumun, Şeyhli Mahallesi'ni diğer pek çok ekoturizm köyüne göre daha üst bir konuma taşıyabileceği kanısındayız. Çünkü bölgedeki gelir ve yaşam seviyesi skalasında oldukça dezavantajlı durumda olan köy kadınları, ekoturizmle birlikte az da olsa bu durumlarını iyileştirme şansı yakalamaktadır. Ekoturizmin özünde olan yerel istihdamın ve kırsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi ve dezavantajlı gruplara destek verilmesi ilkesi de böylelikle net bir şekilde ortaya konulmaktadır.

Çalışmamızın bu bölümünde Şeyhli Mahallesi'ndeki ekoturizm potansiyeliyle swot analizinin yapılmasını yararlı olacağı kanısındayız.

Şeyhi Mahallesinin ekoturizm bakımından güçlü yönleri:

- 1) Kadınların öncülüğünde ekoturizm faaliyetlerinin yürütülmesi ve kadın istihdamına katkı sağlanması
- 2) Dik sırtlar ve derin vadilerle etkileyici manzaralar oluşturan yeryüzü şekillerine, kovuklar, dev kazanı gibi jeomorfolojik oluşumlara sahip olması
- 3) İnaltı Şelalesi gibi hidrografik çekiciliklere sahip olması
- 4) Meyve bahçeleri ve sarmaşıklar gibi ilgi çekici bitkilerin bulunması
- 5) Serenti, fırın, eski köy meskeni gibi ilgi çekici yöresel meskenlerin bulunması
- 6) Şeyli Mahallesi ve yakın çevresindeki tarihi ve dini özelliği bulunan Şeyh İdris Tekkesi ve Türbesi, Piraziz Türbesi, Şıhkıran Cami ve Bendehor Kalesi gibi yapıların bulunması
- 7) Yöresel gastronomi turizmi aktivitesinin olması (özellikle yöresel köy kahvaltısı)
- 8) Piraziz elması gibi coğrafi işaretli meyvenin burada yetişiyor olması
- 9) Ziyaretçilerin konaklama ve ağırlama hizmetlerini karşılayabilecek Şeyhli ekoturizm köyü konağının bulunması
- 10) Erişim olanakları bakımından avantajlı olması (Ordu-Giresun Havalimanı'na, Giresun Merkez ve Ordu Merkez'e oldukça yakın olması)
- 11) Başta doğa yürüyüşü olmak üzere fotoğraf çekme gibi ekoturizm etkinlikleri ile kültür turu, gastronomi turu gibi turizm aktivitelerinin yapılmakta olması

Şeyhi Mahallesinin ekoturizm bakımından zayıf yönleri:

- 1) Ekoturizm etkinliklerinin yeterli düzeyde gerçekleştirilememesi
- 2) Mahalle halkından kadınların bir kısmı dışında ekoturizm aktivitelerine katkı sağlayanların olmaması
- 3) Geleneksel mimariye sahip meskenlerin az sayıda ve harap durumda olması
- 4) Doğal bitki örtüsünün önemli ölçüde tahrip edilmiş olması ve fındık gibi kültür bitkilerinin yaygınlaştırılması

- 5) Konaklama, ağırlama, eğlendirme vb olanaklarının istenilen düzeyde olmaması
- 6) Ülke ve bölge düzeyinde yeterli tanınırlığa ve markalaşmaya sahip olmaması

Şeyhi Mahallesi'nin ekoturizm bakımından değerlendirilmesi gereken fırsatları:

- 1) Ekoturizm, kırsal turizm, gastronomi turizmi gibi alternatif turizme yönelik ilginin giderek artması olması
- 2) Karadeniz Bölgesi gibi doğallığını büyük ölçüde koruyan, nispeten bozulmamış doğal ortamlara ve ilgi çekici kültürel çekiciliklere sahip bölgelere yönelik ilginin giderek artması
- 3) Bölgeye yönelik yerli ve yabancı turistlerin ilgisinin giderek artmakta olması
- 4) Yeşil yol, yayla turizmi koridoru gibi bölge bazlı projelerin sürdürülmekte olması
- 5) Kadın girişimcilere yönelik devlet tarafından verilen teşviklerin bulunması
- 6) Ordu-Giresun Havalimanı'nın giderek artan uçak, yük ve yolcu sayısına sahip olması
- 7) Karadeniz sahil yoluyla yakınlığı nedeniyle transit turizm açısından değerlendirilebilir niteliğe sahip olması.

Şeyhi Mahallesi'nin ekoturizm bakımından karşıya kaldığı tehditler:

- 1) Ekoturizm faaliyetlerinin devamlılığı ve yürütülmesinde gerekli sermaye, yetişmiş eleman ve tesisleşme konusunda yeterli desteğin olmaması
- 2) Ekoturizmden yeterli geliri elde edemeyen kadınların, bu faaliyeti sürdürmekte güçlüklerle karşılaşması
- 3) Kamu ve özel sektör tarafından ekoturizm faaliyetlerine yeterli desteğin verilmemesi
- 4) Ekoturizm faaliyetleri konusunda profesyonelliğin yetersiz olması
- 5) Doğal, yerel ve kültürel çekiciliklerin giderek yok olmakta olması
- 6) Turizm merkezlerine ve koridorlarına uzak mesafede olması
- 7) Bölgeye turistlerin ve turizm yatırımcıların yeterli düzeyde çekilememesi
- 8) Ulusal ve uluslararası turizm arenasında yeterli tanıtımın olmaması

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Şeyhli Mahallesi yakın çevresiyle birlikte dikkate değer ekoturizm potansiyeline sahiptir. Başta Karadeniz köy yaşantısının ilgi çekici örnekleri olmak üzere, doğal, tarihi ve kültürel çekiciliklere sahip olan Şeyhli Mahallesi, burada ikamet etmekte olan mahalle kadınlarının bir bölümünün olağanüstü gayretleriyle, ekoturizm ve kırsal kalkınma bağlamında bölgedeki ve ülkemizdeki köy kadınlarına da ilham kaynağı olma potansiyeli taşımaktadır. Emekli bir öğretmen olan Ümmühan Aydın önderliğinde bir grup mahalle kadını, mahalledeki ekoturizm faaliyetlerinin geliştirilmesinde önemli rol üstlenmişlerdir. Şeyhli Mahallesi'ne gelen ziyaretçiler, Ümmühan hanım ve köy kadınları nezaretinde köy konağında ağırlanmakta, köy konağındaki odalarda misafir edilmektedir. Ayrıca gerekli olduğu takdirde mahalledeki bazı evlerde de ziyaretçiler için konaklama yapabilmek olanaklıdır. Şeyhli Mahallesi'nin ulaşım bakımından uygun olması, yöresel ve kültürel öğelerin (yöresel yemekler, geleneksel tarım, yöresel kına gecesi vb) bir kısmının varlığını sürdürmesi de ekoturizm faaliyetlerini destekleyen faktörlerdendir.

Şeyhli Mahallesi'ndeki ekoturizm faaliyetlerinin geçmişi çok yeni olduğu için (5-6 yıl), turizm faaliyeti olarak başlangıç aşaması olarak nitelendirilebilecek bir durum söz konusudur. Bu bağlamda çözülmesi gereken birçok sorun ve halledilmesi önem arz eden pek çok husus vardır. Bunlar içerisinde en dikkat çekenleri; ekoturizm faaliyetlerinin yeterli düzeyde gerçekleştirilememesi, yeterli turist akışının sağlanamaması, maddi açıdan beklenen gelirlerin elde edilemeyişi, profesyonelleşmenin henüz tam anlamıyla gerçekleşmemesi, konaklama, yeme-içme ve ağırlama faaliyetlerinde amatör davranışların bulunması, uzman personel eksikliği, yeterli sayıda ziyaretçinin sahaya çekilememesi, turistik altyapı ve üstyapı tesislerinin eksikliği, tanıtım faaliyetlerinin eksikliği, devlet ve özel sektör desteğinin yeterince sağlanamaması, konaklama ve yeme-içme olanaklarının eksikliği, geleneksel mimariye sahip meskenlerin oldukça azalmış olması, geleneksel el sanatlarının oldukça azalmış olması, ekoturizm faaliyetlerinin yürütülmesi ve düzenlenmesinde görev almak isteyenlerin az olması gibi.

Ekoturizm faaliyetleri bakımından güçlü yönlerin artırılmasına, zayıf yönlerin azaltılmasına mevcut tehditlerin en aza indirilmesine, fırsatların daha iyi bir şekilde değerlendirilmesine gayret edilmelidir.

Öncelikle ekoturizm faaliyetlerinin profesyonelleşmesi ve uzman kişilerin desteğiyle planlı ve sistemli hale getirilmesi önem arz etmektedir.

Ayrıca kadınların büyük oranda üstlendiği bu yükün, başta mahalle halkı olmak üzere, yerel yönetimler ve devlet görevlileri gibi tüm paydaşlarca paylaşılması ve başta Şeyhli Mahallesi olmak üzere bölgedeki ekoturizm faaliyetlerinin geliştirilmesine katkı sağlanması gerekmektedir.

Konaklama, yeme-içme olanaklarının artırılması gerekmektedir.

Yerli ve yabancı turistlerin bölgeye ve ekoturizm köylerine çekilmesi için gayret edilmelidir.

Ordu-Giresun Havalimanı'nın potansiyelinin geliştirilmesine katkı sağlanmalı ve bu potansiyelden azami ölçüde yararlanılmalıdır.

Ulusal ve uluslararası turizm fuarlarına daha fazla katılım gösterilmeli, tanıtım faaliyetleri daha etkili ve kapsamlı hale getirilmelidir.

Özellikle gastronomi turizmine de ağırlık verilmeli, başta Giresun köy kahvaltısı aktivitesi olmak üzere yöresel lezzet turlarının artırılması için gayret edilmelidir.

Burada en çok önem arz eden husus, kırsal kesimde yaşayan ve zor şartlarda geçimlerini sağlayan kadınlarımızın, mevcut ekonomik ve sosyal durumlarının iyileşmesinde ekoturizmi tabiri caizse tutunacak bir dal olarak görmüş ve bu işe girişmiş olmalarıdır. Bu bağlamda Şeyhli Mahallesi'ndeki kadınlarımızın ekoturizmin geliştirilmesinde verdikleri emek, gösterdikleri özveri ve cesaret her türlü takdirin üzerindedir. Şeyhli Mahallesi'ndeki kadınlarımızın ekoturizme olan ilgileri ve ziyaretçileri ağırlamadaki gösterdikleri misafirperverlik de dikkate değerdir. Burada yapılması gereken, bu gayretli ve fedakar kadınlarımızın desteklenmesi, amatör ruhla başladıkları ekoturizmin profesyonellerin de desteğiyle daha sürdürülebilir hale getirilmesi, bölgeye örnek olunabilecek ekoturizm köyü konseptlerinin ortaya çıkarılarak yaygınlaştırılmasıdır. Zaten ekoturizmin özünde de yerel halka destek olunması söz konusudur. Şeyhli Mahallesi gibi bölgedeki kırsal kesimlerde ekoturizmin geliştirilmesi, bölgede ve ülkemizdeki kırsal sahaların kalkınmasında ekoturizmin etkisinin görülmesi ve rol model oluşturulması için de değerlendirilmesi gereken önemli bir fırsattır.

Kaynakça

- Anonim; Giresun İli Arazi Varlığı ve Arazilerin Tarımsal Kullanma Uygunluğu, Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Etüd ve Proje Dairesi Başkanlığı, Ankara, 1985.
- Anonim; Giresun İli Turizm Rehberi, Giresun Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Giresun, 2012.
- Altun, İbrahim, E.; Giresun-G 40 Paftası, Türkiye Jeoloji Haritaları, MTA, Jeoloji Etütleri Dairesi, N0:186, Ankara, 2013.
- Atalay, İbrahim; Türkiye Vejetasyon Coğrafyası, Ege Üniv. Basımevi, Bornova, İzmir, 1994.
- Atalay, İbrahim; Türkiye Coğrafyası, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1997.
- Atalay, İbrahim ve Mortan Kenan; Türkiye Bölgesel Coğrafyası (Resimli ve Haritalı), İnkılap Kitabevi, İzmir, 1995.
- Bakırcı, Muzaffer; Türkiye’de Kırsal Kalkınma (Kavramlar-Politikalar-Uygulamalar), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2007.
- Demir, Cengiz ve Çevirgen, Aydın; Ekoturizm Yönetimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.
- Emecen, Mustafa Feridun; Doğu Karadeniz’de İki Kıyı Kasabasının Tarihi: Bulancak-Piraziz, Bayrak Matbaası, İstanbul, 2005.
- Erinç, Sırrı; “Kuzey Anadolu Kenar Dağlarının Ordu-Giresun Kesiminde Landşaft Şeritleri”, Türk Coğrafya Dergisi, Yıl: 3, Sayı: IX-X, İstanbul 1945, s. 119-140.
- Fatsa, Mehmet; Giresun Yöresinde Osmanlı Vakıfları ve Vakıf Eserleri, Giresun Belediyesi Yayınları, Bilgi Ajans Yayın Matbaa, Giresun, 2008.
- Fatsa, Mehmet; XV ve XVI. Yüzyıllarda Giresun (Sosyal ve Ekonomik Hayat), Giresun İl Özel İdaresi Kültür Serisi-1, Bilge Ajans Yayın Matbaa, Ankara, 2010.
- Fatsa, Mehmet; Geçmişten Günümüze Piraziz, Piraziz Kaymakamlığı Yayınları 1, Esen Ofset, İstanbul, 2012.
- GMM, Giresun Meteoroloji Verileri (1960-2017), Giresun Meteoroloji Müdürlüğü, Giresun, 2018.
- Kara Düzgün, Ülkü; “Giresun Adak Yerlerinde Tespit Edilen Çeşitli Uygulama, İnanış Ve Efsaneler”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Volume:2 Sayı:7, 2009, s.133-153.
- Ketin, İhsan; “Anadolu’nun Tektonik Birlikleri”, MTA Dergisi, Sayı:66, 1966, s. 20-34.
- Koçman, Asaf; Türkiye İklimi, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları:72, İzmir, 1993.
- Schultze-Westrum H.; “Giresun Civarındaki Aksu Deresinin Jeolojik Profili”, MTA Dergisi, Sayı:57, 1961, s. 63-71.
- Sever, Ramazan ve Koca, Halil; “Giresun Ormanları ve Başlıca Sorunlar,” Yeşil Giresun Gazetesine Göre Cumhuriyetin İlk Yıllarında Giresun (7 Haziran 2002), Giresun 2002, s.118-128,
- Sever, Ramazan; Fiziki Coğrafya, Ü. Bekdemir ve Fatsa M.(Edit), Geçmişten Günümüze Giresun, Giresun Valiliği Giresun İl Özel İdaresi, s. 92-139, İstanbul, 2015.

- Sezer, İbrahim ve Bekdemir Ünsal; “Kültür ve İnanç Varlıklarının Turizm Amaçlı değerlendirilmesi: Piraziz İlçesi Örneği”, 1st International Sustainable Tourism Congress (23-25 Kasım 2017) Bildiriler Kitabı, Kastamonu, 2017, s.690-708,
- Sezer, İbrahim; “Giresun İlinin Hidroelektrik Potansiyeli”, Uluslararası Su ve Çevre Kongresi SUÇEV (22-24 Mart 2018) Bildiriler Kitabı, Bursa, 2018, s. 1062-1070,
- Şenol, Eren ve Sezer, İbrahim; İnce Köyünün (Giresun-Bulancak) Ekoturizm Potansiyeli, Nobel Bilimsel Eserler Yayınevi, Ankara, 2016.
- TÜİK, (2018); Şeyhli Mahallesi’ne Ait Nüfus Verileri, Türkiye İstatistik Kurumu, Ankara.
- Yaltrık, Faik. ve Efe, Asuman; Otsu Bitkiler Sistematiği Ders Kitabı, İstanbul Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul Üniv. Yayın No: 3568, Fen Bilimleri Enstitüsü Yayın No: 3, İstanbul, 1989.
- <https://www.giresun.com.tr/tour/seyhli-eko-turizm-koyubir-gece-konaklamali> / (Erişim Tarihi: 08/02.2019).